

UCHWAŁA Nr 74 RADY MINISTRÓW

z dnia 5 lutego 1963 r.

w sprawie zasad organizowania, kierowania i koordynacji spraw wynalazczości, rozpowszechniania projektów wynalazczych oraz zasad wynagradzania i finansowania w zakresie wynalazczości.

Na podstawie art. 6 ust. 2, art. 8, art. 99 i art. 115 ustawy z dnia 31 maja 1962 r. — Prawo wynalazcze (Dz. U. Nr 33, poz. 156) Rada Ministrów w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych uchwala, co następuje:

Rozdział 1.**Przepisy wstępne.****§ 1. Uchwała określa:**

- 1) zasady organizowania, kierownictwa i koordynacji spraw wynalazczości przez państwowe jednostki organizacyjne oraz ich współpracę w tym zakresie ze związkami zawodowymi, stowarzyszeniami technicznymi i innymi organizacjami społecznymi,
- 2) zasady rozpowszechniania projektów wynalazczych przez jednostki gospodarki uspołecznionej,
- 3) zasady i sposób finansowania rozwoju i realizacji wynalazczości w gospodarce uspołecznionej,
- 4) zasady ustalania wynagrodzeń za projekty wynalazcze oraz nagród za prace w zakresie wynalazczości.

§ 2. 1. Ilekroć w uchwale jest mowa:

- 1) o ministerstwach i ministrach — należy przez to rozumieć również komisje i komitety sprawujące funkcje naczelnych organów administracji państwowej, urzędy centralne oraz przewodniczących tych komisji, komitetów i kierowników urzędów centralnych,
- 2) o prezydiach wojewódzkich rad narodowych — należy przez to rozumieć również prezydium rad narodowych miast wyłączonych z województw,
- 3) o państwowych jednostkach organizacyjnych — należy przez to rozumieć również przedsiębiorstwa państwowe i organizacje gospodarcze, objęte przepisami dekretu z dnia 26 października 1950 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 18, poz. 111).

2. Ilekroć w uchwale użyto określenia:

- 1) wynalazczość — należy przez to rozumieć zarówno wynalazczość, jak i racjonalizację,
- 2) projekt wynalazczy — należy przez to rozumieć wynalazek, wzór użytkowy i projekt racjonalizatorski,

3) twórca projektu lub twórca — należy przez to rozumieć osobę lub zespół, które dokonały wynalazku, wzoru użytkowego lub projektu racjonalizatorskiego.

3. Powołane w uchwale artykuły bez bliższego określenia oznaczają artykuły ustawy z dnia 31 maja 1962 r. — Prawo wynalazcze (Dz. U. Nr 33, poz. 156).

§ 3. Przepisy uchwały mają zastosowanie do wynalazków, wzorów użytkowych i projektów racjonalizatorskich w rozumieniu art. 13, 76 i 83.

Rozdział 2.**Organy właściwe w sprawach wynalazczości.**

§ 4. Do organizowania i koordynowania spraw wynalazczości oraz do kierowania tymi sprawami w państwowych jednostkach organizacyjnych powołane są, w zakresie swojej właściwości, ministerstwa i podległe im państwowe jednostki organizacyjne oraz terenowe organy administracji państwowej.

§ 5. 1. Zadania w zakresie spraw wynalazczości wykonują w państwowych jednostkach organizacyjnych, wymienionych w § 4, wyznaczone lub powołane w tym celu w służbach technicznych komórki organizacyjne do spraw wynalazczości lub stanowiska pracy do tych spraw. W państwowych jednostkach organizacyjnych, w których nie ma służb technicznych, wyżej wymienione zadania wykonują stanowiska pracy w służbach organizacyjnych.

2. Zasady organizacji i zakres działania służb technicznych (bądź stanowisk pracy w służbach organizacyjnych) w dziedzinie wynalazczości określają wytyczne, które ustali Przewodniczący Komitetu do Spraw Techniki w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych i za zgodą Prezesa Rady Ministrów.

Rozdział 3.**Zgłoszenia prac i projektów z dziedziny wynalazczości.**

§ 6. Pracownik podejmujący pracę nad pracowniczym projektem wynalazczym obowiązany jest zawiadomić swego bezpośredniego zwierzchnika o podjęciu i przebiegu tych prac. W przypadkach określonych przez kierownika zakładu

pracownik ten ma również obowiązek nie ujawniać przebiegu i wyniku tych prac na zewnątrz.

§ 7. 1. Twórca projektu wynalazczego może zgłosić projekt tylko w jednej państwowej jednostce organizacyjnej bądź w jednej jednostce gospodarki uspołecznionej.

2. Twórca, który dokonał pracowniczego projektu wynalazczego, obowiązany jest projekt zgłosić niezwłocznie w jednostce, w której projekt został dokonany.

3. Każda jednostka organizacyjna obowiązana jest przyjmować zgłoszenie projektu wynalazczego.

§ 8. 1. Gdy pracowniczy projekt wynalazczy opracował kierownik państwowej jednostki organizacyjnej lub jego zastępca, zgłasza on projekt w jednostce nadrzędnej. Dotyczy to również przypadków dokonania projektu wynalazczego przez wymienioną osobę wspólnie z inną osobą. Przepisy § 7 stosuje się odpowiednio.

2. Przepisy ust. 1 mają odpowiednie zastosowanie w razie zgłoszenia przez kierownika jednostki nadrzędnej lub jego zastępcę albo przez pracownika ministerstwa projektu wynalazczego, mogącego mieć zastosowanie w nadzorowanej jednostce.

§ 9. 1. Zgłoszony projekt wynalazczy powinien być tak opracowany, aby z opracowania jasno wynikała jego istota. Projekt powinien zawierać opis stanu istniejącego ze wskazaniem zmian oraz przewidywanych efektów. Projekt powinien wskazywać proponowane środki i sposób jego realizacji. Zgłoszenie nie może ograniczyć się tylko do wskazania koncepcji, bez podania jej rozwiązania.

2. Zgłoszenie projektu powinno zawierać wystarczająco zrozumiały opis techniczny oraz, w razie niezbędnej potrzeby, rysunki, schematy, szkice, obliczenia i receptury, umożliwiające poznanie jego istoty. Do zgłoszenia mogą być dołączone rysunki wykonawcze, model, opis procesu technologicznego.

3. Jeśli twórca projektu pracowniczego lub zgłoszonego na zasadach przewidzianych dla pracowniczych projektów wynalazczych ze względu na swoje kwalifikacje nie może zadość uczynić wymaganiom określonym w ust. 1 i 2, państwowa jednostka organizacyjna jest obowiązana zgodnie z §§ 19—21 udzielić mu pomocy.

4. W zgłoszeniu projektu twórca może zaznaczyć, że w rozumieniu prawa wynalazczego projekt ma cechy wynalazku, wzoru użytkowego lub projektu racjonalizatorskiego.

5. Jednostka, w której projekt wynalazczy został zgłoszony, obowiązana jest wydać twórcy pokwitowanie odbioru projektu.

§ 10. 1. Państwowa jednostka organizacyjna, w której projekt wynalazczy został zgłoszony, obowiązana jest do zaewidencjonowania go i — jeżeli jest właściwa ze względu na przedmiot projektu — do rozpatrzenia go oraz do wydania decyzji co do przydatności i wykorzystania projektu.

2. W przypadkach określonych w § 8 stosowanie przepisu ust. 1 należy do jednostki nadrzędnej lub wyznaczonej przez nią innej podległej jej jednostki.

§ 11. 1. Jeżeli przedmiot projektu wynalazczego zgłoszonego w państwowej jednostce organizacyjnej nie dotyczy zakresu działania tej jednostki, przekazuje ona projekt niezwłocznie właściwej jednostce lub swojej jednostce nadrzędnej.

2. Jednostka nadrzędna bądź skierowuje projekt do innej podległej jej jednostki organizacyjnej, bądź też — jeżeli przedmiot projektu nie dotyczy zakresu działania jednostki nadrzędnej — skierowuje projekt do jednostki nadrzędnej, właściwej ze względu na przedmiot projektu.

3. W przypadku określonym w ust. 1 i 2 jednostka, do której projekt został przesłany ze względu na jego przedmiot, jest zobowiązana do rozpatrzenia projektu oraz wydania, gdy jest ona właściwa, decyzji co do jego przydatności i wykorzystania.

4. Jednostki przesyłające projekt do innej jednostki do rozpatrzenia są obowiązane niezwłocznie zawiadomić pisemnie twórcę o przestaniu projektu.

§ 12. 1. Jeżeli projekt wynalazczy może mieć zastosowanie więcej niż w jednej państwowej jednostce organizacyjnej, jednostka, która rozpatruje projekt, zawiadamia właściwą jednostkę nadrzędną o zgłoszeniu tego projektu.

2. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, może być dokonane przez twórcę z jednoczesnym wskazaniem przez niego państwowej jednostki organizacyjnej, w której zgłosił swój projekt wynalazczy.

§ 13. 1. Jeżeli państwowa jednostka organizacyjna, w której projekt został zgłoszony lub która ma projekt zastosować, uważa, że posiada on cechy pracowniczego wynalazku lub wzoru użytkowego, obowiązana jest zgłosić ten projekt w Urzędzie Patentowym niezwłocznie, ale nie później niż w ciągu 14 dni od daty zgłoszenia w danej jednostce, w celu zastrzeżenia pierwszeństwa do uzyskania na rzecz Państwa patentu na wynalazek lub prawa rejestracji wzoru użytkowego.

2. Jeżeli państwowa jednostka organizacyjna nie dokonała zgłoszenia przewidzianego w ust. 1, a twórca uważa, że zgłoszenie takie powinno być dokonane, może on zwrócić się do jednostki nadrzędnej o dokonanie takiego zgłoszenia lub zgłosić projekt w Urzędzie Patentowym w celu zastrzeżenia prawa pierwszeństwa do uzyskania patentu na wynalazek lub rejestracji wzoru użytkowego na rzecz Państwa.

§ 14. 1. W razie przyjęcia do zastosowania pracowniczego projektu wynalazczego mającego cechy wynalazku lub wzoru użytkowego, państwowa jednostka organizacyjna jest obowiązana zgłosić projekt w Urzędzie Patentowym do opatentowania jako wynalazek lub do zarejestrowania jako wzór użytkowy na rzecz Państwa.

2. Przepis § 13 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

3. Zgłoszenie powinno być dokonane zgodnie z przepisami wydanymi przez Urząd Patentowy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

4. Koszty zgłoszenia, opatentowania i zarejestrowania oraz inne opłaty z tym związane ponosi państwowa jednostka organizacyjna dokonująca zgłoszenia.

§ 15. Jeżeli przyjęty pracowniczy wynalazek nie może być zastosowany bezzwłocznie z powodu braku odpowiednich warunków, zgłoszenia wynalazku do opatentowania w Urzędzie Patentowym dokonuje państwowa jednostka organizacyjna, wskazana przez jednostkę nadrzędną lub ministerstwo jako zobowiązana do zastosowania wynalazku po zaistnieniu odpowiednich warunków.

§ 16. W razie udzielenia patentu na pracowniczy wynalazek lub dokonania rejestracji pracowniczego wzoru użytkowego, państwowa jednostka organizacyjna, która przyjęła wynalazek lub wzór użytkowy do zastosowania, jest obowiązana do zwrotu twórcy wydatków poniesionych przez niego w związku ze zgłoszeniami przewidzianymi w § 13 ust. 2 i § 14 ust. 2.

§ 17. 1. Państwowa jednostka organizacyjna jest obowiązana do badania celowości uzyskania za granicą ochrony pracowniczego wynalazku lub wzoru użytkowego przyjętego przez nią do zastosowania.

2. Jednostka nadrzędna jest obowiązana do koordynowania i kontroli terminowego przeprowadzania badań przewidzianych w ust. 1. Jednostki nadrzędne obowiązane są dokonać tych czynności w ciągu trzech miesięcy od daty zgłoszenia wynalazku lub wzoru użytkowego w Urzędzie Patentowym i przedstawić odpowiednie wnioski właściwemu im ministrowi.

§ 18. 1. Przepisy dotyczące zgłaszania pracowniczych projektów wynalazczych obowiązują również odnośnie do projektów, które nie są pracowniczymi projektami, jeżeli twórca zgłasza projekt w państwowej jednostce organiza-

cyjnej w celu zastosowania go na zasadach przewidzianych dla pracowniczych projektów wynalazczych.

2. Zgłoszenia projektu dokonuje się w zasadzie w jednostce będącej zakładem pracy twórcy projektu wynalazczego, a jeżeli twórca nie jest pracownikiem uspołecznionej jednostki organizacyjnej — projekt należy zgłosić w jednostce właściwej ze względu na jego przedmiot.

3. W przypadkach przewidzianych w ust. 1 twórca powinien w zgłoszeniu ponadto podać, czy zgłosił wynalazek lub wzór użytkowy w Urzędzie Patentowym, oraz złożyć oświadczenie, że proponuje uznanie zgłoszonego przez siebie projektu za projekt pracowniczy.

4. W razie zgłoszenia niepracowniczego projektu wynalazczego na zasadach określonych w ust. 1—3 twórca korzysta z uprawnień oraz ciąży na nim obowiązki przewidziane w prawie wynalazczym i w niniejszej uchwale dla twórców pracowniczych projektów wynalazczych.

Rozdział 4.

Pomoc w pracach nad projektami wynalazczymi.

§ 19. Pomoc udzielana przez państwowe jednostki organizacyjne osobom pracującym nad projektami wynalazczymi i twórcom przy opracowywaniu projektów wynalazczych polega między innymi na sporządzeniu opisu technicznego, rysunków, schematów, szkiców, obliczeń, receptur, modeli i opisu procesu technologicznego, opracowaniu zastrzeżeń patentowych, przeprowadzeniu badań i prób, na opracowaniu uzasadnienia przydatności gospodarczej projektu wynalazczego itp.

§ 20. Pomocy udzielają osoby wyznaczone przez właściwą państwową jednostkę organizacyjną na podstawie zlecenia kierownika tej jednostki.

§ 21. 1. Jeżeli państwowa jednostka organizacyjna nie może udzielić pomocy we własnym zakresie, zwraca się ze zleceniem do odpowiedniego instytutu naukowo-badawczego, biura projektów, biura konstrukcyjnego, szkoły wyższej lub innej instytucji, która jest obowiązana do udzielenia twórcy potrzebnej pomocy. Jednostka nadrzędna może w uzasadnionych przypadkach zwolnić podległą jej jednostkę od tego obowiązku i wskazać inną jednostkę jako obowiązującą do udzielenia twórcy pomocy.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 dodatkowe koszty, które powstały w związku z udzieleniem pomocy, pokrywa państwowa jednostka organizacyjna, na której zlecenie pomoc została udzielona.

§ 22. 1. Udzielający pomocy może być uznany przez twórcę za współtwórcę projektu wynalazczego, jeżeli w wyniku wkładu jego pracy zostały wprowadzone istotne zmiany w projekcie wynalazczym.

2. W razie sporu o uznanie udzielającego pomocy za współtwórcę projektu, decyzję wydaje Urząd Patentowy w trybie postępowania spornego.

3. Do czasu rozstrzygnięcia sporu państwowa jednostka organizacyjna, w której projekt został przyjęty do stosowania, wypłaca twórcy połowę ustalonego wynagrodzenia, a udzielającemu pomocy wypłaca wynagrodzenie za udzielenie pomocy, ustalone według zasad określonych w zleceniu.

Rozdział 5.

Ocena projektów wynalazczych.

§ 23. 1. Oceny projektu wynalazczego dokonują państwowe jednostki organizacyjne właściwe ze względu na przedmiot projektu.

2. Jednostka określona w ust. 1 jest obowiązana dokonać oceny projektu i wydać decyzję w sprawie przyjęcia projektu do zastosowania w terminie dwóch miesięcy od daty otrzymania zgłoszenia. W razie konieczności dokonania badań i prób powyższy termin załatwienia może ulec przedłużeniu, o czym należy powiadomić twórcę projektu. Przedłużenie terminu może nastąpić po porozumieniu z radą zakładową.

3. O zgłoszeniu szczególnie ważnych projektów jednostka dokonująca oceny projektu zawiadamia w terminie miesięcznym od dnia otrzymania zgłoszenia jednostkę nadrzędną, załączając wstępną opinię o przydatności i możliwości zastosowania oraz rozpowszechniania projektu.

§ 24. 1. Oceny przydatności i możliwości zastosowania projektu wynalazczego w państwowej jednostce organizacyjnej dokonuje na podstawie materiału zebranego przez komórkę wynalazczości kierownik jednostki.

2. Jednostka organizacyjna zapewni twórcy projektu prawo uczestniczenia w pracach związanych z oceną przydatności projektu i jego badaniami.

3. Jeżeli przedmiotem projektu są materiały, narzędzia, urządzenia, maszyny itp., których wykorzystaniem są zainteresowane przedsiębiorstwa użytkujące, jednostka produkująca te materiały, narzędzia i maszyny właściwa jest do dokonania oceny i do realizacji projektu oraz do wypłacenia twórcy wynagrodzenia. Jednostka, dokonując oceny projektu, jest obowiązana zasięgnąć opinii głównych użytkowników.

4. Jeżeli w toku opracowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej lub dokumentacji technicznej albo po jej wykonaniu zostanie zgłoszony projekt dotyczący tej dokumentacji i wprowadzający w niej zmiany, biuro projektów, biuro konstrukcyjne, instytut lub inna jednostka opracowująca dokumentację właściwa jest, w porozumieniu z zamawiającym, do dokonania oceny i wydania decyzji w sprawie przyjęcia zgłoszonego projektu do realizacji. Wynagrodzenie za projekt wypłaca zamawiający dokumentację (inwestor).

§ 25. W ocenie projektów wynalazczych z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy powinien brać udział:

- 1) w przedsiębiorstwach państwowych i ich zakładach — społeczny inspektor pracy oraz przedstawiciel służby bezpieczeństwa i higieny pracy przedsiębiorstwa lub zakładu,
- 2) w jednostkach nadrzędnych — techniczny inspektor pracy właściwego związku zawodowego oraz przedstawiciel administracji tej jednostki w zakresie służby bezpieczeństwa i higieny pracy.

§ 26. 1. Jeżeli przydatność oraz możliwość zastosowania projektu wynalazczego budzi wątpliwości lub kwalifikuje się do załatwienia odmownego, kierownik jednostki kieruje sprawę do oceny przez komisję wynalazczości.

2. Komisję wynalazczości w składzie:

- 1) przewodniczący,
 - 2) sekretarz, w zasadzie kierownik komórki wynalazczości,
 - 3) przedstawiciele odpowiednich komórek technicznych i finansowo-księgowych oraz przedstawiciele rady zakładowej, koła zakładowego stowarzyszenia Naczelnej Organizacji Technicznej, klubu techniki i racjonalizacji,
- powołuje w przedsiębiorstwie państwowym jego dyrektor w porozumieniu z właściwym organem samorządu robotniczego, a w innych państwowych jednostkach organizacyjnych — kierownik jednostki w porozumieniu z odpowiednią instancją właściwego związku zawodowego.

3. Przy powoływaniu komisji wynalazczości stosuje się odpowiednio przepisy o powoływaniu komisji w przedsiębiorstwach państwowych i o komisjach resortowych.

4. W komisjach wynalazczości powoływanych w jednostkach nadrzędnych nad przedsiębiorstwami przedstawi-

ciem organizacji związkowej jest delegat zarządu okręgowego bądź zarządu głównego właściwego związku zawodowego. Zasada ta dotyczy również przedstawicieli stowarzyszeń Naczelnej Organizacji Technicznej.

5. Przewodniczący komisji ma obowiązek zapraszać twórcę rozpatrywanego projektu do uczestniczenia w posiedzeniu komisji wynalazczości i jej pracach, związanych z oceną przydatności projektu i jego badaniami.

6. Przewodniczący komisji ma obowiązek zapraszania rzeczoznawców niezbędnych do oceny projektu.

§ 27. 1. Członkowie komisji wynalazczości oraz inne osoby biorące udział w posiedzeniu komisji i jej pracach powinny zachować w tajemnicy sprawy, o których powzięli wiadomość w związku z uczestnictwem w komisji.

2. Członek komisji będący twórcą lub współtwórcą rozpatrywanego projektu wynalazczego podlega wyłączeniu z komisji.

§ 28. 1. Nie może brać udziału w pracach komisji osoba, która pozostaje z twórcą w tego rodzaju stosunkach osobistych, że mogłaby powstać uzasadniona wątpliwość co do jej bezstronności. O wyłączeniu członka z komisji decyduje przewodniczący komisji.

2. Twórcy projektu przysługuje prawo zgłoszenia przewodniczącemu komisji wniosku o wyłączenie członka komisji z innych uzasadnionych powodów.

§ 29. Za udział w posiedzeniach komisji wynalazczości, odbywanych poza godzinami pracy, członkowie i osoby biorące udział w pracach komisji, w tym rzeczoznawcy i protokolant, otrzymują wynagrodzenie w wysokości przewidzianej w ogólnie obowiązujących przepisach.

§ 30. 1. Na podstawie wyników dokonanej oceny projektu wynalazczego państwowa jednostka organizacyjna wydaje decyzję o przyjęciu projektu do stosowania lub należyte uмотywowaną decyzję o odmowie przyjęcia projektu do stosowania.

2. Decyzję doręcza się niezwłocznie twórcy projektu z pouczeniem o prawie odwołania się do jednostki nadrzędnej w przepisany terminie.

§ 31. Odwołanie rozpatruje i decyzję wydaje jednostka nadrzędna na podstawie wyników oceny projektu wynalazczego przez komisję wynalazczości, powołaną przy tej jednostce.

§ 32. 1. W przypadkach określonych w § 8 oceny projektu wynalazczego dokonuje i decyzję w sprawie przyjęcia projektu do stosowania wydaje jednostka nadrzędna lub wyznaczona przez nią inna podległa jej jednostka (§ 10 ust. 2).

2. Od decyzji wydanej przez jednostkę nadrzędna służy twórcy projektu odwołanie do ministra. Decyzja ministra jest ostateczna.

3. Przepisy §§ 23—31 stosuje się odpowiednio.

§ 33. 1. Oceny projektu wynalazczego opracowanego przez kierownika jednostki nadrzędnej lub przez jego zastępcę, a także przez pracownika ministerstwa, dokonuje komisja wynalazczości powołana we właściwym ministerstwie.

2. Decyzję w sprawie przyjęcia projektu do zastosowania wydaje właściwy minister. Decyzja ministra jest ostateczna.

§ 34. Jeżeli ostateczną decyzją projekt pracowniczego wynalazku lub wzoru użytkowego został uznany za nieprzydatny do zastosowania w ramach gospodarki społecznej, państwowa jednostka organizacyjna występuje na wniosek twórcy projektu do właściwego ministra, za pośrednictwem jednostki nadrzędnej, o zezwolenie twórcy projektu na zgło-

szenie projektu wynalazku do opatentowania lub wzoru użytkowego do zarejestrowania na swoją rzecz.

Rozdział 6.

Realizacja projektów wynalazczych.

§ 35. 1. Państwowa jednostka organizacyjna obowiązana jest umożliwić twórcy projektu wynalazczego, zatrudnionemu w jednostce, współudział w pracach nad realizacją tego projektu.

2. Państwowa jednostka organizacyjna obowiązana jest zawrzeć z twórcą projektu, nie zatrudnionym w tej jednostce, umowę w sprawie uczestniczenia jego w pracach nad realizacją projektu przyjętego przez jednostkę do stosowania.

§ 36. 1. Państwowe jednostki organizacyjne obowiązane są do opracowywania planów realizacji projektów wynalazczych.

2. Każda państwowa jednostka organizacyjna obowiązana jest do bezzwłocznego wprowadzania do produkcji, zgodnie z planem realizacji projektów wynalazczych, wszystkich projektów, zakwalifikowanych do zastosowania w jednostce, z zachowaniem przepisów §§ 37 i 38.

3. Realizacja projektu następuje bądź po wydaniu decyzji o przyjęciu projektu do stosowania, bądź też na skutek polecenia stosowania projektu, wydanego przez jednostkę nadrzędną lub przez ministerstwo.

4. Państwowa jednostka organizacyjna realizująca projekt może korzystać w razie potrzeby z pomocy innych jednostek gospodarki społecznej, instytutów naukowo-badawczych, szkół wyższych lub innych instytucji, ponosząc koszty związane z udzieleniem tej pomocy.

§ 37. Jeżeli w związku z realizacją projektu wynalazczego podejmowane są przedsięwzięcia, dla których w myśl szczególnych przepisów wymagane jest zachowanie określonych warunków (jak np. uruchomienie produkcji nowych typów maszyn) albo konieczne jest dokonanie nakładów inwestycyjnych, realizacja projektu może nastąpić jedynie przy zachowaniu tych przepisów szczególnych.

§ 38. 1. Jeżeli pracowniczemu wynalazek przyjęty do stosowania nie może być niezwłocznie zrealizowany i zastosowany bezpośrednio po wydaniu decyzji o przyjęciu wynalazku do stosowania z powodu braku odpowiednich warunków (np. braku odpowiednich surowców i urządzeń, braku niektórych elementów rozwiązań technologicznych), jednostka nadrzędna wskazuje jednostkę, która ma zrealizować wynalazek po zaistnieniu warunków do jego realizacji.

2. Gdy w przypadku określonym w ust. 1 zachodzi konieczność przeprowadzenia dalszych prac badawczych i prób nad wynalazkiem, ministerstwo wyznacza instytut naukowo-badawczy lub inną właściwą jednostkę, która ma obowiązek przeprowadzić dalsze badania i próby związane z realizacją i zastosowaniem wynalazku, a w przypadku prób długotrwałych — włączyć badania i próby nad wynalazkiem do planu badań.

§ 39. W odniesieniu do niepracowniczych projektów wynalazczych zgłoszonych w państwowych jednostkach organizacyjnych w celu ich stosowania na zasadach przewidzianych dla pracowniczych projektów przepisy §§ 35—38 obowiązują po zawarciu z twórcą umowy o nabycie prawa stosowania projektu.

§ 40. Środki i zadania wynikające z planów realizacji projektów wynalazczych i ze stosowania tych projektów powinny być włączone do planów techniczno-ekonomicznych właściwej państwowej jednostki organizacyjnej.

Rozdział 7.

Rozpowszechnianie projektów wynalazczych.

§ 41. 1. Wszystkie jednostki gospodarki społecznej obowiązane są do przedsięwzięcia kroków niezbędnych do upowszechniania wszystkich tych projektów wynalazczych, które ze względu na swój charakter mogą znaleźć zastosowanie w innych jednostkach.

2. Jednostki wymienione w ust. 1 obowiązane są do systematycznego nadsyłania jednostkom nadrzędnym wykazów wszystkich ocenionych pozytywnie projektów wynalazczych, nadających się równocześnie do wykorzystania i zastosowania w innych jednostkach.

3. Urząd Patentowy przysyłać będzie zainteresowanym ministerstwom, prezydiom wojewódzkich rad narodowych, centralnym związkom spółdzielczym oraz wskazanym przez ministerstwo i prezydium wojewódzkich rad narodowych zjednoczeniom i innym jednostkom nadrzędnym nad przedsiębiorstwami państwowymi wszystkie ogłoszone drukiem w Polsce opisy wynalazków i wzorów użytkowych, karty informacyjne dotyczące opisów ważniejszych projektów wynalazczych ogłoszonych za granicą dotyczących danej branży, wykazy wynalazków i wzorów użytkowych ważnych dla gospodarki narodowej oraz wykazy ważniejszych projektów racjonalizatorskich.

§ 42. 1. Zjednoczenia dokonywać będą systematycznych analiz projektów wynalazczych i wykazów otrzymywanych od jednostek wymienionych w § 41 oraz ustalać corocznie wykazy wynalazków i wzorów użytkowych, a także ważniejszych projektów racjonalizatorskich, które mogą być zastosowane w podległych im jednostkach.

2. Ministerstwa obowiązane są do dokonywania określonych w ust. 1 analiz oraz do ustalania wykazów wynalazków, ważnych w skali resortu lub o znaczeniu międzybranżowym.

3. Ministerstwa i zjednoczenia zobowiązane są do dopilnowania, by w planach realizacji projektów wynalazczych podległych im jednostek wprowadzone były również wynalazki, wzory użytkowe i projekty racjonalizatorskie, objęte wykazami przewidzianymi w ust. 1 i 2.

§ 43. Środki i zadania wynikające z zastosowania projektów wynalazczych w wyniku rozpowszechniania powinny być włączone do planów techniczno-ekonomicznych danej jednostki gospodarki społecznej.

§ 44. Wszystkie państwowe jednostki organizacyjne zobowiązane są do objęcia systematyczną kontrolą wykonania planów, o których mowa w § 42 ust. 3 i § 43.

§ 45. Jednostka gospodarki społecznej, która pierwsza przyjęła do zastosowania pracowniczy projekt wynalazczy, jest obowiązana udostępnić nieodpłatnie ten projekt wszystkim innym zainteresowanym jednostkom gospodarki społecznej za zwrotem kosztów sporządzania odbitek dokumentacji.

§ 46. 1. Jeżeli przyjęty do realizacji projekt nadaje się również do zastosowania w innych jednostkach gospodarki społecznej, jednostka nadrzędna przekazuje ten projekt w terminie jednego miesiąca od daty zastosowania projektu do wiadomości jednostkom podległym, w których projekt ten może mieć zastosowanie, oraz właściwemu branżowemu ośrodkowi informacji naukowo-technicznej i ekonomicznej.

2. Jednostka podległa, która otrzymała projekt w trybie określonym w ust. 1, obowiązana jest przystąpić niezwłocznie do zbadania możliwości zastosowania projektu.

3. Jednostka gospodarki społecznej, która stwierdziła możliwość i celowość zastosowania projektu, jest obowiązana do jego stosowania.

4. Jednostka gospodarki społecznej, która zastosowała projekt wynalazczy w drodze rozpowszechniania, obowiązana jest powiadomić o tym twórcę projektu.

§ 47. Jednostki nadrzędne i ministerstwa, którym projekt wynalazczy został przekazany do wiadomości, są obowiązane do najszerszego rozpowszechniania i dopilnowania realizacji projektu w jednostkach gospodarki społecznej.

§ 48. Wszystkie ośrodki informacji naukowo-technicznej i ekonomicznej są obowiązane do uwzględniania w swoich pracach spraw wynalazczości.

Rozdział 8.

Zasady i sposób finansowania wynalazczości.

§ 49. 1. Wynagrodzenia twórców projektów wynalazczych, obliczone według zasad, o których mowa w rozdziale 9, pokrywane są ze środków jednostek, w których projekt został zastosowany, i wliczane do kosztów tych jednostek.

2. Wynagrodzenia, o których mowa w ust. 1, wypłaca jednostka gospodarki społecznej, w której projekt został zastosowany po raz pierwszy.

§ 50. Wynagrodzenia twórców projektów wynalazczych, o których mowa w § 78, pokrywane są z kredytów budżetowych właściwych ministerstw lub prezydiów wojewódzkich rad narodowych, a w ministerstwach, które posiadają fundusz postępu technicznego — z tego funduszu. Po zastosowaniu projektu wynalazczego kwoty wypłaconych z budżetu wynagrodzeń podlegają refundacji ze środków jednostki, która projekt zastosowała, i wpłacane są na dochód budżetu.

§ 51. Nagrody dla osób, które współdziałały przy realizacji pracowniczego projektu wynalazczego albo przyczyniły się do przyspieszenia jego zastosowania, pokrywane są na zasadach określonych w § 49 ust. 1 i wypłacane są przez jednostkę gospodarki społecznej, w której projekt został zastosowany.

§ 52. Nagrody dla osób, które przyczyniły się do rozpowszechniania pracowniczego projektu wynalazczego, pokrywane są na zasadach określonych w § 49 ust. 1 i wypłacane przez tę jednostkę gospodarki społecznej, która zastosowała projekt w drodze rozpowszechniania.

§ 53. 1. Stałe i jednorazowe wydatki związane z rozwojem i realizacją wynalazczości, nie wymienione w §§ 49 i 50, pokrywane są przez jednostki, które prowadzą działalność w zakresie wynalazczości, w ramach właściwych planów finansowych tych jednostek.

2. W szczególności wydatki związane z rozwojem i realizacją wynalazczości pokrywają:

- 1) ministerstwa, organy prezydiów rad narodowych i inne jednostki budżetowe — z kredytów budżetowych,
- 2) zjednoczenia — z funduszy i środków, jakimi dysponują zgodnie z przepisami określającymi system finansowy zjednoczeń,
- 3) przedsiębiorstwa i inne jednostki działające według zasad rozrachunku gospodarczego — ze środków obrotowych.

3. Wydatki związane z realizacją projektów wynalazczych mogą być finansowane z funduszu postępu technicznego w zakresie przewidzianym w przepisach określających przeznaczenie tego funduszu.

4. Wydatki związane z działalnością klubów techniki i racjonalizacji pokrywane są zgodnie z ust. 1 i 2.

§ 54. Zadania związane z realizacją projektów wynalazczych, a posiadające charakter inwestycji lub kapitalnych remontów, finansowane są ze środków inwestycyjnych lub remontowych, zgodnie z zasadami finansowania tych nakładów.

§ 55. Koszty związane z realizacją projektów wynalazczych pokrywane ze środków obrotowych mogą być rozliczane w czasie na zasadach określonych odrębnymi przepisami.

§ 56. 1. Wydatki związane z kupnem patentów i z umowami licencyjnymi pokrywane są ze środków inwestycyjnych, gdy dotyczą uruchomienia produkcji w zakładach nowo budowanych; w pozostałych przypadkach wydatki te pokrywane są ze środków obrotowych albo z innych środków zgodnie z obowiązującymi przepisami.

2. Przepis § 55 stosuje się odpowiednio.

§ 57. 1. Minister Finansów w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu do Spraw Techniki i Centralną Radą Związków Zawodowych określi w drodze zarządzenia szczegółowe zasady i sposób finansowania rozwoju i realizacji wynalazczości w jednostkach gospodarki społecznej oraz klubów techniki i racjonalizacji.

2. Upoważnia się Ministra Finansów do wprowadzania w drodze eksperymentu na wniosek Przewodniczącego Komitetu do Spraw Techniki i Centralnej Rady Związków Zawodowych innych, niż ustalono w niniejszej uchwale i zarządzeniu, o którym mowa w ust. 1, zasad i sposobu finansowania rozwoju i realizacji wynalazczości w określonych przedsiębiorstwach oraz wybranych klubach techniki i racjonalizacji.

Rozdział 9.

Zasady ustalania wynagrodzeń i nagród.

§ 58. Za dokonanie wynalazku, wzoru użytkowego lub projektu racjonalizatorskiego, stanowiącego pracowniczy projekt wynalazczy, przyjętego do zastosowania w jednostce gospodarki społecznej w trybie przewidzianym w przepisach ustawy i niniejszej uchwały, twórcy przysługuje wynagrodzenie obliczone według przepisów tej uchwały.

§ 59. Jeżeli wynagrodzenie twórcy za projekt wynalazczy nie zostanie z winy jednostki obowiązanej do wypłaty wypłacone w terminie przewidzianym w uchwale, twórcy projektu przysługuje prawo do odsetek za zwłokę w wysokości 3% w stosunku rocznym.

§ 60. 1. Wysokość wynagrodzenia twórcy za projekt wynalazczy oblicza się w zależności od efektów uzyskanych w wyniku jego zastosowania przez gospodarkę społeczną.

2. Wytyczne co do określania efektów wymienionych w ust. 1 oraz obliczania wynagrodzenia ustalone są w załączniku do uchwały i dołączonej do niego tabeli.

§ 61. Jeżeli w wyniku zastosowania projektu wynalazczego została wprowadzona nowa norma pracy, twórcy projektu przysługuje prawo do dodatkowego wynagrodzenia (wyrównania) w wysokości kwoty stanowiącej różnicę między jego zarobkiem wynikającym z zastosowania poprzedniej normy a zarobkiem wynikającym z zastosowania nowej normy. Wynagrodzenie to (wyrównanie) wypłaca się przez okres 6 miesięcy wykonywania danej pracy lub roboty po wprowadzeniu nowej normy.

§ 62. 1. Za projekt wynalazczy, którego zastosowanie przynosi efekty nie dające się dokładnie obliczyć, wynagrodzenie określa się na podstawie efektów ustalonych szacunkowo, przy uwzględnieniu wytycznych ustalonych w załączniku.

2. Wynagrodzenie ustalone na zasadach ust. 1 nie może wynieść mniej niż 200 zł.

§ 63. 1. Za projekty wynalazcze z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy wynagrodzenie ustala się:

1	a) w zależności od przewidywanego osiągnięcia stopnia poprawy złych warunków higienicznych	od 400 zł do 10.000 zł
	b) w zależności od stopnia poprawy stanu bezpieczeństwa pracy w warunkach rzadko zdarzających się nieszczęśliwych wypadków i chorób zawodowych	
2	w zależności od stopnia poprawy stanu bezpieczeństwa pracy w warunkach często zdarzających się nieszczęśliwych wypadków i chorób zawodowych	od 400 zł do 20.000 zł

2. Zakłady pracy określają, za zgodą jednostki nadrzędnej, kryteria ustalania wynagrodzenia za projekty wymienione w ust. 1, w ramach kwot podanych w ust. 1 i na zasadach określonych w zarządzeniach wydanych na podstawie § 88 uchwały.

3. Ustalenie wynagrodzenia za projekty wymienione w ust. 1 następuje przy współdziałaniu:

- 1) w przedsiębiorstwach państwowych i ich zakładach — społecznego inspektora pracy oraz przedstawiciela służby bezpieczeństwa i higieny pracy przedsiębiorstwa lub zakładu,
- 2) w jednostkach nadrzędnych — technicznego inspektora pracy właściwego związku zawodowego oraz przedstawiciela administracji tej jednostki w zakresie służby bezpieczeństwa i higieny pracy.

4. Przy ustalaniu wynagrodzenia należy brać pod uwagę, czy projekt może być zastosowany w jednej lub więcej jednostek, o ile wprowadzenie jego podniesie stopień bezpieczeństwa pracy albo spowoduje poprawę warunków higieny pracy załogi, jaką liczbę członków załogi ta poprawa obejmuje itp.

§ 64. W przypadkach uzasadnionych wyższą wartością projektu wymienionego w § 63 ust. 1 jednostka nadrzędna może podnieść wynagrodzenie dla twórcy, ustalone według przepisów § 63, nie więcej niż o 100%; wynagrodzenie to nie może jednak przekraczać wysokości określonej w § 72.

§ 65. Za projekty wynalazcze, których zastosowanie przynosi jednocześnie efekty wyliczalne i korzyści nie dające się dokładnie wyliczyć, wysokość wynagrodzenia twórcy stanowi suma wynagrodzeń ustalonych na podstawie §§ 60, 62 i 63.

§ 66. 1. Jeżeli projekt wynalazczy zostanie zastosowany więcej niż w jednej jednostce gospodarki społecznej, twórcy wypłaca się dodatkowe wynagrodzenie w wysokości i w terminach przewidzianych w uchwale, pod warunkiem, że wynalazek lub wzór użytkowy zostanie zastosowany w następnych jednostkach w ciągu 5 lat od dnia jego zastosowania w pierwszej jednostce, a projekt racjonalizatorski nie później niż w ciągu 3 lat od dnia jego zastosowania w pierwszej jednostce.

2. W razie zastosowania wynalazku lub wzoru użytkowego w następnych jednostkach w czasie pięcioletniego okresu jego stosowania w pierwszej jednostce gospodarki społecznej, a projektu racjonalizatorskiego w czasie trzyletniego okresu jego stosowania w pierwszej jednostce gospodarki społecznej, dodatkowe wynagrodzenie wymienione w ust. 1 wypłaca się tylko w okresie brakującym do pięcioletniego lub trzyletniego okresu stosowania w pierwszej jednostce.

3. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, ustalane jest przez jednostki gospodarki uspołecznionej, w których projekt został rozpowszechniony, i przekazywane jednostce, w której projekt został zastosowany po raz pierwszy w celu dokonania wypłaty twórcy. Jednostka ta prowadzi ewidencję dokonanych na rzecz twórcy wypłat tytułem wynagrodzenia.

4. W razie osiągnięcia górnej granicy wynagrodzenia, przewidzianej w § 72, wstrzymuje się dalsze wypłaty, a otrzymane kwoty przekraczające górną granicę wpłaca się do budżetu Państwa.

§ 67. Za projekty wynalazcze, które posiadają poważne znaczenie dla gospodarki narodowej, lecz które stosuje się w niewielkim zakresie lub w formie produkcji jednorazowej, a także za projekty umożliwiające uruchomienie nowych produkcji, wynagrodzenie twórcy ustalone w pierwszej jednostce gospodarki uspołecznionej na podstawie §§ 60, 62 i 63 właściwy minister może podwyższyć do 300%. W tym przypadku granica maksymalnego wynagrodzenia przewidzianego w § 72 nie może przekroczyć:

1) za wynalazek pracowniczy	— 1.000.000 zł,
2) za wzór użytkowy i projekt racjonalizatorski	— 300.000 zł.

§ 68. Za projekty wynalazcze, ograniczające lub eliminujące import bądź uruchamiające lub rozszerzające produkcję eksportową, wynagrodzenie ustalone na podstawie §§ 60, 62 i 63 właściwy minister, po zasięgnięciu opinii Ministra Handlu Zagranicznego, podwyższa odpowiednio do uzyskanych w gospodarce narodowej korzyści, jednak maksymalnie do kwoty 1.000.000 zł. W tym przypadku przepis § 72 nie ma zastosowania.

§ 69. 1. Wynagrodzenie dla twórców projektu wynalazczego ustala jednostka gospodarki uspołecznionej, w której projekt przyjęto do zastosowania.

2. Jeżeli przyjęty do zastosowania projekt dotyczy produktu wytwarzanego w jednostce gospodarki uspołecznionej, będącego przedmiotem zbytu tej jednostki, wynagrodzenie ustala i wypłaca jednostka wytwarzająca (produkująca).

§ 70. 1. Wynagrodzenie twórcy projektu wynalazczego przekraczające 50.000 zł oraz wynagrodzenie ustalone na podstawie szacunku przekraczające 20.000 zł zatwierdza jednostka nadrzędna.

2. W przypadkach określonych w § 8 ust. 1 wynagrodzenie dla twórcy ustala, na wniosek jednostki gospodarki uspołecznionej, do której został skierowany projekt w celu zastosowania, jednostka nadrzędna. Gdy wynagrodzenie to przekracza 50.000 zł, wysokość wynagrodzenia zatwierdza właściwy minister.

3. Wynagrodzenie za projekty wynalazcze zgłoszone przez kierownika jednostki nadrzędnej, jego zastępcę lub pracownika ministerstwa ustala właściwy minister na wniosek komisji wynalazczości tego ministerstwa.

§ 71. 1. Wynagrodzenie twórcy projektu wynalazczego ustalone na podstawie §§ 60, 62 i 63 wypłaca się w następujących terminach:

- 1) wynagrodzenie do 5.000 zł, a w stosunku do brygad racjonalizatorskich — do 15.000 zł wypłaca się w ciągu jednego miesiąca od dnia zastosowania projektu lub zatwierdzenia planu jego realizacji,
- 2) wynagrodzenie powyżej 5.000 zł, a w stosunku do brygad racjonalizatorskich — powyżej 15.000 zł wypłaca się twórcy w wysokości 50%, lecz nie mniej niż 5.000 zł, a w stosunku do brygad racjonalizatorskich nie mniej niż 15.000 zł, najpóźniej w ciągu jednego miesiąca od dnia zastosowania projektu lub zatwierdzenia planu jego realizacji; pozostałą część wynagrodzenia wypłaca się najpóźniej w ciągu dwóch miesięcy od dnia zakończenia pierwszego roku stosowania projektu,

3) w razie zastosowania projektu przez okres krótszy niż 12 miesięcy, wynagrodzenie wypłaca się za okres faktycznego stosowania projektu, w ciągu dwóch miesięcy od dnia zakończenia stosowania projektu.

2. Jeżeli po dwuletnim stosowaniu projektu i obliczeniu faktycznie uzyskanych efektów okaże się, że wypłacone wynagrodzenie według przepisu ust. 1 pkt 1 i 2 jest za niskie, należy je odpowiednio wyrównać.

§ 72. Łączna kwota wynagrodzenia twórcy projektu wynalazczego, wypłaconego z tytułu zastosowania projektu w jednym lub więcej przedsiębiorstwie za 1 rok lub więcej lat wykorzystania projektu, nie może przekraczać kwot:

1) za wynalazek pracowniczy	500.000 zł,
2) za wzór użytkowy i projekt racjonalizatorski	150.000 zł.

§ 73. 1. Niezależnie od wynagrodzenia przewidzianego w §§ 60, 62 i 63 twórca projektu wynalazczego otrzymuje odrębne wynagrodzenie za dostarczoną dokumentację, przydatną do zastosowania projektu, a mianowicie wynagrodzenie obliczone według zasad ustalonych w zarządzeniach wydanych na podstawie § 88 oraz zwrot udokumentowanych wydatków poniesionych przez niego przy opracowywaniu, badaniu, wykonaniu modelu, prototypu i realizacji projektu, niezbędnych do dokonania oceny przydatności projektu.

2. Wypłaty wynagrodzenia i zwrotu wydatków, o których mowa w ust. 1, dokonuje się jednorazowo łącznie z wypłatą pierwszej raty wynagrodzenia przewidzianego w §§ 60, 62 i 63.

§ 74. 1. Wynagrodzenie za pracowniczy wynalazek oblicza się i wypłaca twórcy przez okres pierwszych pięciu lat jego stosowania, licząc od daty zastosowania wynalazku w pierwszym przedsiębiorstwie, nie wliczając próbnego okresu stosowania wynalazku.

2. Wynagrodzenie za pierwszy rok stosowania wynalazku wypłaca się według zasad określonych w § 71, a za każdy następny rok stosowania — w terminie dwóch miesięcy od zakończenia roku.

§ 75. Jeżeli pracowniczy wynalazek posiada szczególne znaczenie dla gospodarki narodowej lub jeżeli nie ma możliwości wykorzystania go w pełnych rozmiarach w ciągu pierwszych 5 lat stosowania, okres wypłaty wynagrodzenia może być przedłużony za zgodą właściwego ministra o dalsze 5 lat, z tym że wynagrodzenie ustalone na podstawie §§ 60, 62 i 63 w przedłużonym okresie ulega zmniejszeniu według następującej tabeli:

Rok stosowania	% przysługującego wynagrodzenia
szósty	90
siódmy	80
ósmo	70
dziewiąty	60
dziesiąty	50

§ 76. Twórcy projektu posiadającego cechy wynalazku lub wzoru użytkowego przed wydaniem świadectwa autorskiego wypłaca się tymczasowe wynagrodzenie w wysokości takiej jak za dokonanie projektu racjonalizatorskiego, z tym że to tymczasowe wynagrodzenie potrąca się z wynagrodzenia za dokonanie wynalazku lub wzoru użytkowego, wypłacanego po wydaniu świadectwa autorskiego.

§ 77. W razie sprzedaży pracowniczego wynalazku lub wzoru użytkowego za granicę, jak również w razie udzielenia licencji na stosowanie ich za granicą, twórcy przysługuje wynagrodzenie obliczone według odrębnych przepisów.

§ 78. 1. Jeżeli z powodu braku w gospodarce uspołecznionej odpowiednich warunków pracowniczy projekt wy-

nalazczy nie może być realizowany i zastosowany bezpośrednio po dokonaniu oceny i ustaleniu jego przydatności, twórcy wypłaca się wynagrodzenie tymczasowe ustalone przy uwzględnieniu technicznego znaczenia projektu. Tymczasowe wynagrodzenie ustala właściwy minister, a w stosunku do jednostek organizacyjnych podległych Radom Narodowym — przewodniczący prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

2. Wynagrodzenie tymczasowe, przewidziane w ust. 1, potrąca się z wynagrodzenia twórcy, ustalonego po zastosowaniu projektu.

3. Wynagrodzenie wymienione w ust. 1 wypłaca ministerstwo lub prezydium wojewódzkiej rady narodowej albo wskazana przez ministra lub przewodniczącego prezydium wojewódzkiej rady narodowej podległa jednostka organizacyjna.

§ 79. Osobom, które na zlecenie jednostki gospodarki społecznej udzieliły pomocy twórcom projektów wynalazczych, i osobom pracującym nad tymi projektami przysługują wynagrodzenie według obowiązujących w danym resorcie norm i stawek dla prac zleconych lub według zasad wynagradzania za pracę w godzinach nadliczbowych.

§ 80. 1. Osobom, które współdziałały przy realizacji pracowniczego projektu wynalazczego albo przyczyniły się do przyspieszenia jego zastosowania, przysługują nagrody. Nagrody wypłacone osobom współdziałającym nie mogą przekroczyć łącznie 25% kwoty wynagrodzenia przysługującego twórcy za projekt wynalazczy.

2. Przez współdziałanie w realizacji projektu oraz przez przyspieszenie zastosowania projektu należy rozumieć w szczególności osobistą pomoc w opracowaniu dokumentacji, w pracach nad wykonaniem modelu, w dokonaniu obliczeń technicznych, w opracowaniu programu technicznej realizacji projektu, w usuwaniu nieprzewidzianych trudności związanych z realizacją projektu, w przyspieszeniu terminu zastosowania projektu, jego realizacji, w pracach organizacyjnych techniczno-usługowych zapewniających sprawne zastosowanie projektu itp., o ile za prace te nie wypłacono już uprzednio odrębnego wynagrodzenia.

3. Do osób wymienionych w ust. 1 stosuje się przepisy § 61.

§ 81. 1. Osobom, które przyczyniły się do rozpowszechnienia pracowniczego projektu wynalazczego, przysługują nagrody. Wypłacone nagrody nie mogą przekroczyć łącznie 150% kwoty wynagrodzenia przysługującego twórcy w jednostce, która zastosowała projekt w drodze rozpowszechniania.

2. Za przyczynienie się do rozpowszechnienia pracowniczego projektu wynalazczego należy uważać wykonanie czynności określonych w § 80 ust. 2, w wyniku których projekt został przyjęty do zastosowania w następnej jednostce gospodarki społecznej.

3. Do osób wymienionych w ust. 1 stosuje się przepisy § 61.

§ 82. 1. Ustalenia wysokości i podziału nagród, o których mowa w §§ 80 i 81, dokonuje kierownik jednostki gospodarki społecznej w porozumieniu z radą zakładową.

2. Kierownikowi jednostki gospodarki społecznej lub jego zastępcy nagrody ustala i przyznaje kierownik jednostki nadrzędnej.

3. Kierownikowi jednostki nadrzędnej i jego zastępcy oraz pracownikom ministerstwa nagrody przyznaje właściwy minister.

4. Nagrody, o których mowa w §§ 80 i 81, przyznaje się niezależnie od premii i nagród uzyskiwanych przez pracowników z innych tytułów.

§ 83. Wypłata wynagrodzeń przewidzianych w § 79 i nagród, o których mowa w §§ 80 i 81, nie może powodować zmniejszenia wynagrodzenia przysługującego twórcy projektu wynalazczego.

Rozdział 10.

Rozstrzyganie sporów o ustalenie wysokości efektów i wysokości wynagrodzenia.

§ 84. Jeżeli twórca projektu wynalazczego nie godzi się z ustaleniem przez jednostkę gospodarki społecznej (§§ 69 i 70) wysokości efektów uzyskiwanych przez zastosowanie jego projektu albo wysokości wynagrodzenia, służy mu prawo wystąpienia do jednostki nadrzędnej z wnioskiem o wydanie decyzji co do wysokości wynagrodzenia.

§ 85. 1. Jednostka nadrzędna jest obowiązana rozpatrzyć wnioski wymienione w § 84 i wydać decyzję wraz z uzasadnieniem.

2. Jednostka nadrzędna ustala wysokość efektów i wysokość wynagrodzenia oraz wydaje decyzję po zbadaniu materiału, który był podstawą ustalenia wynagrodzenia przez jednostkę gospodarki społecznej (§§ 69 i 70), i po zasięgnięciu opinii komisji wynalazczości działającej w jednostce nadrzędnej.

§ 86. Jeżeli twórca projektu wynalazczego nie godzi się z decyzją określoną w § 85 co do ustalenia efektów lub wysokości wynagrodzenia, służy mu prawo wniesienia odwołania do organu nadrzędnego.

§ 87. 1. Twórca pracowniczego projektu wynalazczego, niezadowolony z ustalenia wynagrodzenia w trybie określonym w §§ 85 i 86, ma prawo zwrócić się do Komisji Rozjemczej przy Urzędzie Patentowym o ustalenie wynagrodzenia.

2. Kierownik jednostki, który wydał decyzję, może ją zmienić na korzyść twórcy po zasięgnięciu opinii właściwego związku zawodowego i organizacji technicznej przed rozpatrzeniem sprawy przez Komisję Rozjemczą przy Urzędzie Patentowym.

Rozdział 11.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 88. 1. Właściwi ministrowie w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu do Spraw Techniki oraz zarządami głównymi właściwych związków zawodowych wydadzą zarządzenia dostosowujące przepisy niniejszej uchwały do szczególnych warunków w podległych i nadzorowanych jednostkach.

2. Zaleca się centralnym związkom spółdzielczym wydanie — w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu do Spraw Techniki — zarządzeń dostosowujących przepisy niniejszej uchwały do szczególnych warunków w jednostkach spółdzielczych.

§ 89. 1. Tracą moc wszystkie dotychczasowe przepisy w przedmiotach unormowanych w niniejszej uchwale.

2. W szczególności tracą moc:

- 1) uchwała nr 911 Rady Ministrów z dnia 12 listopada 1955 r. w sprawie zasad wynagradzania twórców pracowniczych wynalazków, wzorów użytkowych, udoskończeń technicznych i usprawnień (Monitor Polski Nr 122, poz. 1397),
- 2) zarządzenie nr 316 Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 8 sierpnia 1951 r. w sprawie wykorzystania opatentowanych wynalazków (Biuletyn PKPG Nr 22, poz. 232 z późniejszymi zmianami),

- 3) zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 10 grudnia 1955 r. w sprawie zasad premiowania i wynagradzania za pomoc techniczną przy opracowywaniu pracowniczych wynalazków, wzorów użytkowych, udoskonaleń technicznych i usprawnień (Monitor Polski Nr 122, poz. 1598),
- 4) zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 10 grudnia 1955 r. w sprawie zasad organizacji wynalazczości pracowniczej (Monitor Polski Nr 122, poz. 1599),

- 5) zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 8 czerwca 1956 r. w sprawie rozpowszechniania pracowniczych wynalazków, wzorów użytkowych, udoskonaleń technicznych i usprawnień (Monitor Polski Nr 49, poz. 564).

§ 90. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Załącznik do uchwały nr 74 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 1963 r. (poz. 100).

WYTYCZNE DOTYCZĄCE OKREŚLENIA EFEKTÓW EKONOMICZNYCH STANOWIĄCYCH PODSTAWĘ DO USTALENIA WYNAGRODZENIA ZA PROJEKTY WYNALAZCZE

I. Postanowienia wstępne.

§ 1. Podstawę do ustalenia wynagrodzenia twórców projektów wynalazczych stanowią efekty, które wynikają z zastosowania tych projektów. Efekty te ustala się:

- 1) na podstawie rachunku ekonomicznego, w razie gdy zastosowanie projektu wynalazczego powoduje:
 - a) obniżenie kosztów produkcji wyrobów (usług),
 - b) uruchomienie produkcji nowych asortymentów wyrobów (usług) lub przyrost produkcji wyrobów (usług) już w danym przedsiębiorstwie wytwarzanych,
 - c) inne efekty techniczno-ekonomiczne, w tym szczególnie poprawę jakości produkcji, o ile efekty te mogą być wyrażane w sposób ilościowo wymierny;
- 2) szacunkowo w przypadkach, gdy efekty uzyskiwane przez zastosowanie projektu wynalazczego nie mogą być ilościowo wymierzone lub dotyczą takich zagadnień (jak np. zdrowie i życie człowieka), do których zastosowanie rachunku ekonomicznego jest niemożliwe lub nieuzasadnione; wysokość wynagrodzenia w takich wypadkach określa się zależnie od wartości technicznej projektu wynalazczego, od tego, czy może być on stosowany w jednym lub większej liczbie zakładów, czy dotyczy wyrobu (operacji) wykonywanego jednorazowo lub wyrobów (operacji) powtarzanych wielokrotnie.

§ 2. 1. Przy określaniu efektów na podstawie rachunku ekonomicznego stosuje się podział projektów wynalazczych na następujące grupy:

- 1) projekty, których zastosowanie:
 - a) nie wymaga wydatkowania środków inwestycyjnych,
 - b) wymaga wydatkowania środków inwestycyjnych w niewielkiej ilości (inwestycje przedsiębiorstw lub zjednoczeń albo inwestycje produkcyjne rad narodowych);
- 2) projekty, do których zastosowania konieczne jest angażowanie środków inwestycyjnych w poważnym zakresie (inwestycje centralne).

2. Określenie, jakie rodzaje inwestycji zalicza się do inwestycji przedsiębiorstw, zjednoczeń i inwestycji centralnych, zawierają wydawane corocznie przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów instrukcje o sporządzaniu narodowego planu gospodarczego (część inwestycyjna).

§ 3. Ustalenie według niniejszych wytycznych wielkości efektów stanowi podstawę do obliczenia wynagrodzenia twórcy projektu wynalazczego w oparciu o tabele stanowiące załącznik do wytycznych. Nie dotyczy to przypadków, gdy ustalenie wysokości wynagrodzenia może nastąpić tylko w drodze szacunku i nie jest równoznaczne ze stwierdzeniem, że projekt ten powinien zostać zrealizowany. Realizację projektu powinno się podjąć na podstawie oceny ekonomicznej

efektywności inwestycji lub przedsięwzięć organizacyjno-technicznych, przeprowadzonej zgodnie z instrukcjami wydawanymi przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów bądź zgodnie z wydawanymi na ich podstawie instrukcjami resortowymi (branżowymi).

§ 4. 1. Jako okres obliczeniowy, za który ustala się efekty zastosowania projektu wynalazczego, przyjmuje się 12 kolejnych miesięcy. Okres ten rozpoczyna się:

- 1) jeżeli chodzi o wynalazek pracowniczy (art. 102 Prawa wynalazczego) — od pierwszego dnia kwartału, który następuje po zastosowaniu wynalazku, i po upływie niezbędnego czasu na próbne stosowanie wynalazku,
- 2) jeżeli chodzi o pracowniczy wzór użytkowy lub projekt racjonalizatorski (art. 104 Prawa wynalazczego) — od pierwszego dnia miesiąca, który następuje w okresie pierwszego roku stosowania wzoru użytkowego lub projektu racjonalizatorskiego, po upływie niezbędnego czasu na próbne stosowanie tego projektu lub wzoru. Wybór tego miesiąca powinien być dokonany w ten sposób, aby za podstawę ustalenia wynagrodzenia przyjąć najwyższe efekty uzyskane w ciągu kolejnych 12 miesięcy w okresie 2 lat od zastosowania projektu racjonalizatorskiego lub wzoru użytkowego.

2. Jeżeli projekt wynalazczy będzie stosowany przez czas krótszy od 12 miesięcy, to za okres obliczeniowy przyjmuje się faktyczny czas stosowania projektu. W przedsiębiorstwach pracujących sezonowo za okres obliczeniowy przyjmuje się okres sezonu (kampanii).

II. Sposoby obliczania efektów projektów wynalazczych, które nie wymagają wydatkowania środków inwestycyjnych lub angażują niewielkie ilości tych środków.

A. Projekty wynalazcze mające głównie na celu obniżenie kosztów produkcji.

§ 5. 1. Jeżeli w wyniku zastosowania projektu wynalazczego uzyskuje się głównie obniżenie kosztów produkcji (bez przyrostu produkcji lub gdy przyrost ten jest nieznaczny), to za efekt zastosowania tego projektu (stanowiący podstawę do obliczania wynagrodzenia dla twórcy) przyjmuje się wielkość przyrostu akumulacji przedsiębiorstwa, wynikającej z realizacji projektu. We wzorach podanych w następnych paragrafach wielkość tego przyrostu oznacza się literą „U”.

2. W celu eliminacji wpływu czynników nie związanych z realizacją projektu przy obliczaniu wielkości przyrostu akumulacji „U” uwzględnia się tylko te elementy kosztów, w których zachodzą zmiany spowodowane zastosowaniem projektu wynalazczego.

§ 6. Wielkość przyrostu akumulacji „U” oblicza się stosując następujące wytyczne:

1) jeżeli w wyniku zastosowania projektu wynalazczego uzyskuje się jedynie obniżenie kosztów bezpośrednich produkcji — to wielkość przyrostu akumulacji „U₁” ustala się na podstawie różnicy w kosztach bezpośrednich (skalkulowanych zgodnie z zasadami obowiązującymi w danej branży), pomniejszonej o odpowiednio rozliczane w czasie nieinwestycyjne nakłady jednorazowe niezbędne do zastosowania projektu wynalazczego oraz ewentualny przyrost amortyzacji wynikły z konieczności zakupu (lub wytworzenia we własnym zakresie) określonych środków trwałych. Narzutów kosztów pośrednich nie uwzględnia się. Obliczenie wielkości U₁ można więc ująć wzorem:

$$U_1 = (k_o - k_w) V - \left(\frac{N}{t} + A \right),$$

gdzie:

k_o = średnie roczne, dotychczasowe (przed zastosowaniem projektu) rzeczywiste koszty bezpośrednie na jednostkę wyrobu (detalu, usługi — w zakresie danej operacji, fazy cyklu produkcyjnego itp.), którego dotyczy projekt wynalazczy;

k_w = średnie w okresie obliczeniowym (§ 4) koszty bezpośrednie na jednostkę tego wyrobu, przewidywane lub rzeczywiście osiągnięte w wyniku zastosowania projektu;

V = wytworzona w okresie obliczeniowym ilość jednostek wyrobu (detalu itp.), na który zostały skalkulowane koszty bezpośrednie;

N = nieinwestycyjne nakłady jednorazowe (opłacane ze środków obrotowych), niezbędne do zastosowania projektu wynalazczego (tzw. nakłady przyszłych okresów), jak np. wydatki na zakup lub wykonanie narzędzi oraz przyrządów nietrwałych (stanowiących pierwsze wyposażenie konieczne do zastosowania projektu), koszty ewentualnych adaptacji urządzeń itp.; do nakładów „N” nie wlicza się kosztów związanych z opracowaniem projektu wynalazczego (jak wykonanie rysunków, modeli, prototypów, przeprowadzanie niezbędnych badań, dokumentacji itp.); nakłady „N” obejmują zatem jedynie te nakłady, które przedsiębiorstwo będzie musiało ponieść, by zrealizować uprzednio opracowany projekt wynalazczy;

t = okres czasu w latach, na który zostają rozłożone nakłady „N”; okres ten przyjmuje się zgodnie z zasadami obowiązującymi w danej branży;

A = wielkość przyrostu amortyzacji (odpisów amortyzacyjnych). Wielkość tę ustala się jako iloczyn wartości nowo nabytych lub nowo wytworzonych we własnym zakresie środków trwałych (opłaconych ze środków inwestycyjnych), przemnożonej przez obowiązujące stawki amortyzacyjne. Wielkość tę oblicza się jedynie w przypadku, gdy dla realizacji wniosku wynalazczego zachodzi konieczność poniesienia nakładów inwestycyjnych.

Przykład.

Projekt racjonalizatorski dotyczący wiercenia otworów na obu końcach wału.

1. Opis projektu.

Dotychczas otwory na obu końcach wału wykonywano na tokarce. Ze względu na konieczność zachowania centryczności i współosiowości obu otworów pracę tę musiał wykonywać pracownik o wysokich kwalifikacjach (w VII grupie płacy). Racjonalizator zaprojektował przyrząd z uchwytem centrującym, który pozwala wykonywać tę pracę pracownikowi o niższych kwalifikacjach

(w III grupie płacy) i skraca czas toczenia otworów z 1,20 godz. na 0,75 godz. Zastosowanie zaprojektowanego przyrządu wymaga poniesienia nakładów inwestycyjnych na modernizację tokarki w kwocie 14.400 zł.

2. Dane wyjściowe.

- 2.1. Roczna wielkość produkcji wałów (V) 2.000 szt.
- 2.2. Koszt wykonania przyrządu (N) 2.315 zł
- 2.3. Okres czasu, na który zostają rozłożone koszty wykonania przyrządu (t) 1 rok.
- 2.4. Obowiązująca stawka amortyzacyjna dla nakładów na modernizację tokarki (przykładowo) 10%
- 2.5. Wielkość amortyzacji nakładów na modernizację (A) tokarki

$$\frac{14.400 \text{ zł} \times 10}{100} = 1.440 \text{ zł}$$

2.6. Obliczenie różnicy w kosztach bezpośrednich (k_o — k_w)

Lp.	Wyszczególnienie	Średnie roczne koszty przed zastosowaniem projektu „k _o ”	Średnie koszty po zastosowaniu projektu „k _w ”
1	grupa zaszerogowania	VII	III
2	godzinowa stawka płacy w akordzie	11,00 zł	5,60 zł
3	czas toczenia	1,20 godz.	0,75 godz.
4	płaca za sztukę	13,20 zł	4,20 zł
5	narzut na ubezpieczenia społeczne (15,5%)	2,04 zł	0,65 zł
6	płaca razem	15,24 zł	4,85 zł

Różnica (k_o — k_w) = 15,24 — 4,85 = 10,39

3. Obliczenie efektów według wzoru dla U₁:

$$U_1 = (k_o - k_w) V - \left(\frac{N}{t} + A \right) = (15,24 - 4,85) 2000 - \left(\frac{2.315}{1} + 1.440 \right) = 17.025 \text{ zł}$$

2) jeżeli w wyniku zastosowania projektu wynalazczego uzyskuje się obniżenie określonych pozycji kosztów pośrednich, to wielkość przyrostu akumulacji „U₂” oblicza się jako różnicę wynikającą z preliminarzy tych kosztów sporządzonych (według zasad obowiązujących w danej branży przy opracowaniu planu techniczno-przemysłowo-finansowego) w dwu układach:

a) zakładając, że projekt wynalazczy nie byłby zastosowany,

b) przyjmując realizację projektu; różnica w wielkości kosztów pośrednich ujętych preliminarzem sporządzonym według lit. a) i lit. b) stanowi wielkość przyrostu akumulacji „U₂”; preliminarze powyższe sporządza się na całkowitą wielkość produkcji uzyskiwanej w okresie obliczeniowym (§ 4); preliminarzami ujmuje się jedynie pozycje, w których powstają oszczędności z tytułu realizacji projektu wynalazczego; do preliminarza sporządzonego dla realizacji projektu (lit. b) należy włączyć odpowiednio rozliczone w czasie ewentualne nakłady „N” oraz ewentualną wielkość przyrostu amortyzacji „A”, o których mowa w pkt 1;

3) jeżeli w wyniku zastosowania projektu wynalazczego powstaną oszczędności zarówno w kosztach bezpośrednich, jak i pośrednich, to wówczas wielkość przyrostu akumulacji oblicza się jako sumę przyrostów akumulacji

wynikających z obniżenia kosztów bezpośrednich i pośrednich, tj. jako sumę wielkości $U_1 + U_2$ obliczonych zgodnie z wytycznymi pkt 1 i 2. W razie rozliczenia nakładów „N” w preliminarzu kosztów pośrednich nie

N

należy uwzględniać wielkości — we wzorze na „U₁” dla

kosztów bezpośrednich. Analogicznie — wobec ujmowania przyrostu amortyzacji preliminarzem kosztów pośrednich — nie ujmuje się wielkości „A” wzorem na „U₁”.

B. Projekty wynalazcze mające głównie na celu przyrost produkcji (uruchomienie produkcji nowych asortymentów).

§ 7. 1. Jeżeli projekt wynalazczy powoduje głównie przyrost produkcji lub uruchomienie produkcji nowych wyrobów (usług), wówczas efekt zastosowania projektu oblicza się według jednej z dwu metod, omówionych w §§ 8 i 9. Stosowanie tych metod jest uzależnione od tego, czy istnieje układ odniesienia (baza porównawcza), z którym można porównać rozwiązania techniczne zastosowane w projekcie wynalazczym.

2. Przez układ odniesienia (bazę porównawczą) dla wynalazku rozumie się nowoczesne rozwiązanie techniczne (technologiczne lub konstrukcyjne), nowoczesne maszyny, urządzenia, linie produkcyjne itp. stosowane w kraju przy produkcji wyrobów (usług), których dotyczy wynalazek. Za bazę porównawczą nie należy przyjmować tych spośród nowoczesnych rozwiązań technicznych, maszyn, urządzeń, linii produkcyjnych itp., które są stosowane w okresie próbnym lub doświadczalnym albo które uznane zostały w warunkach rozwoju gospodarczego naszego kraju za nieefektywne ze względu na zbyt wielkie nakłady inwestycyjne na jednostkę produkcji.

3. Przez układ odniesienia (bazę porównawczą) dla projektów racjonalizatorskich rozumie się rozwiązanie techniczne (technologiczne lub konstrukcyjne), maszyny, urządzenia, linie produkcyjne itp., stosowane w danej jednostce gospodarki społecznej przy produkcji wyrobów (usług), których dotyczy projekt racjonalizatorski.

§ 8. Jeżeli dla produkcji, której dotyczy projekt wynalazczy, istnieje układ odniesienia (baza porównawcza), to efekt projektu wynalazczego „U₃” oblicza się na podstawie różnicy, jaka występuje pomiędzy bazą porównawczą a rozwiązaniem technicznym projektu wynalazczego, w całkowitych kosztach własnych produkcji odniesionych na 1 zł wartości produkcji według wzoru:

$$U_3 = \left(\frac{K_b}{P_b} - \frac{K}{P} \right) P$$

gdzie:

P — oznacza wartość produkcji nowych asortymentów lub wartość przyrostu produkcji wyrobów (usług) już w danym przedsiębiorstwie wytwarzanych. Wielkość „P” należy liczyć dla okresu obliczeniowego (§ 4), mnożąc ilości jednostek wyrobów lub usług przez ich ceny zbytu pomniejszone o stawkę podatku obrotowego, a przy cenach deficytowych — z dodaniem ewentualnej dotacji przedmiotowej. Ceny zbytu powinny być zatwierdzone przez odpowiednie organy. Jeżeli przez zastosowanie projektu wynalazczego uzyskuje się zwiększenie produkcji półfabrykatów (detali) nie będących przedmiotem obrotu towarowego i w związku

z tym nie posiadających ceny zbytu, to wówczas cenę tych półfabrykatów (detali) ustala się umownie według planowanych kosztów własnych produkcji, powiększonych o procentowy narzut akumulacji (bez podatku obrotowego lub z uwzględnieniem ewentualnej dotacji przedmiotowej), wynikającej z ceny zbytu wyrobu gotowego, w którego skład wchodzi dany półfabrykat (detal). Wielkość „P” przyjmuje się w rachunku tylko w tej wysokości, w jakiej produkcja nowych asortymentów (lub przyrost produkcji asortymentów już wytwarzanych) zostanie uzyskana w wyniku zastosowania projektu wynalazczego. Jeżeli projekt wynalazczy, na skutek rozszerzenia tzw. wąskich gardeł, zwolnienia maszyn lub urządzeń, zwolnienia powierzchni produkcyjnej itp., stwarza warunki, dzięki którym nastąpi w przedsiębiorstwie przyrost produkcji, to przyrost ten przyjmuje się za wynik zastosowania projektu („P”). Przyjmowana w rachunku wielkość produkcji „P” odnosi się nie do zdolności produkcyjnych, które mogą być uzyskane dzięki zastosowaniu projektu wynalazczego, lecz do produkcji zamierzonej (planowanej) bądź też już wykonanej, a przy produkcji detali, półfabrykatów itp. do tej wielkości, która jest potrzebna do uzyskania zamierzonego programu produkcji. Jeżeli:

a) pomiędzy jakością produktów wytwarzanych w ramach bazy porównawczej a jakością produktów uzyskiwanych przy zastosowaniu projektu wynalazczego nie zachodzą różnice wyrażające się w różnicy cen,

b) w efekcie realizacji projektu wynalazczego nie uzyskuje się — oprócz przyrostu produkcji — również polepszenia jakości, znajdującego wyraz w podwyższeniu ceny,

wówczas wielkość wartości produkcji (lub jej przyrostu) „P” można zastąpić ilością produkcji (lub jej przyrostu) w jednostkach naturalnych. Zastąpienie to jest możliwe, gdy asortyment produkcji, której dotyczy projekt wynalazczy, jest stosunkowo jednorodny i może być wyrażony we wspólnej jednostce naturalnej.

K — oznacza całkowity koszt produkcji tej ilości jednostek wyrobów (usług), która jest ujęta wielkością produkcji „P”. Koszt ten oblicza się zgodnie z zasadami kalkulacji obowiązującymi w danej branży (obejmując zarówno koszty bezpośrednie, jak i pośrednie). Do wielkości „K” obliczanej w ten sposób należy włączyć ewentualne jednorazowe nakłady „N”, rozliczając je zgodnie z wytycznymi, o których mowa w § 6 pkt 1. Jeżeli wielkość produkcji „P” stanowi jedynie przyrost produkcji wyrobów (usług) już w danym przedsiębiorstwie wytwarzanych, to odpowiadającą temu przyrostowi wielkość kosztów „K” oblicza się następująco: od całkowitego kosztu własnego produkcji po realizacji projektu wynalazczego odejmuje się całkowity koszt produkcji przed zastosowaniem projektu. Jeżeli równocześnie z przyrostem produkcji nastąpi większe obniżenie kosztów jednostkowych, to obliczona w ten sposób wielkość „K” może przybrać wartość ujemną. Powiększa to wielkość efektu obliczonego według podanego wzoru.

Znaczek „b” oznacza, że wielkości kosztów i produkcji odnoszą się do bazy porównawczej.

§ 9. Jeżeli porównanie z układem odniesienia (bazą porównawczą) nie jest możliwe, efekt projektu wynalazczego „U₄” oblicza się na podstawie przyrostu akumulacji uzyskiwanego dzięki zastosowaniu projektu wynalazczego. Efekt ten oblicza się według wzoru:

$$U_4 = P - K,$$

gdzie znaczenie poszczególnych symboli jest takie samo jak w § 8, tj. wielkość „P” oznacza wartość produkcji nowych asortymentów bądź wartość przyrostu produkcji wyrobów (usług) już w danym przedsiębiorstwie wytwarzanych, analogicznie wielkość „K” oznacza całkowity koszt własny tej ilości nowego asortymentu, która jest ujęta wielkością „P”, bądź przyrost całkowitych kosztów własnych produkcji odpowiadający przyrostowi produkcji wyrobów (usług) już w danym przedsiębiorstwie wytwarzanych (i w tym wypadku może przybrać wartość ujemną zwiększając efekt U_4).

Przykład.

Projekt wynalazczy dotyczy uruchomienia produkcji aparatu kontrolnego ZI.

1. Aparat kontrolny jest produkowany w kraju według licencji zagranicznej przez jeden z zakładów Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego. Istniejąca produkcja nie zaspokaja zapotrzebowania. Twórca opracował inną technologię produkcji aparatu zachowując jego parametry jakościowe na niezmiennym poziomie. Opracowanie tej technologii umożliwia podjęcie produkcji powyższego aparatu przez zakład macierzysty wynalazcy.

Dane wyjściowe obliczenia

A. Dla zakładu bazowego, którym jest wspomniany zakład Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego:	
roczna wielkość produkcji	80 szt.
cena jednostkowa aparatu	24.520 zł/szt.
roczna wartość produkcji (P_b)	
— $24.520 \times 80 =$	1.961.600 zł
Sredni roczny koszt jednostkowy	22.540 zł/szt.
Roczny koszt produkcji (K_b)	
— $22.450 \times 80 =$	1.896.000 zł
B. Dla zakładu uruchamiającego produkcję:	
roczna wielkość produkcji	42 szt.
cena jednostkowa aparatu	24.520 zł/szt.
roczna wartość produkcji (P)	
— $24.520 \times 42 =$	1.039.840 zł
przewidywany koszt jednostkowy	19.220 zł
roczny koszt produkcji (K)	
— $19.220 \times 42 =$	807.240 zł

Obliczenie efektów według wzoru dla U_3 :

$$U_3 = \left(\frac{K_b}{P_b} - \frac{K}{P} \right) P = \left(\frac{1.896.000}{1.961.600} - \frac{807.240}{1.039.840} \right) 1.039.840 = 135.660 \text{ zł}$$

2. Zakładamy, że aparat powyższy dotychczas nie był w kraju produkowany, lecz sprowadzany z zagranicy. Cena płacona centrali importowej wynosi wyżej podaną wielkość (24.520 zł/szt.). Dane dla zakładu uruchamiającego produkcję pozostają jak pod lit. B.

Obliczenie efektów według wzoru dla U_4 :

$$U_4 = P - K = 1.039.840 - 807.240 = 232.600 \text{ zł.}$$

C. Efekty związane z podniesieniem jakości produkcji.

§ 10. 1. Efekty projektów wynalazczych powodujących podniesienie jakości wytwarzanych wyrobów (usług) oblicza się w przypadkach, gdy podniesienie jakości wyraża się:

- 1) w poprawie struktury gatunkowości produkcji,
- 2) w obniżeniu kosztów produkcji lub użytkowania (eksploatacji) u odbiorców wyrobów.

2. W innych przypadkach bądź gdy kosztów u odbiorców nie można obliczyć w sposób ścisły i wiarogodny, stosuje się szacunkowe ustalenie wynagrodzenia dla twórców projektów wynalazczych.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, efekt zastosowania projektu wynalazczego należy obliczać według metod określonych w § 9, przyjmując przyrost wartości produkcji wynikający z polepszenia struktury gatunkowości za wielkość „P”.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, za efekt projektu wynalazczego przyjmuje się oszczędności u od-

biorców na rocznych kosztach produkcji lub średnich rocznych wydatkach na zakup wyrobów, obliczanych przy uwzględnieniu wytycznych omówionych w § 6.

§ 11. Jeżeli polepszenie jakości produkcji towarzyszy innym skutkiem wynikającym z zastosowania projektu wynalazczego i omówionym w części A i B, to należy kierować się następującymi wytycznymi:

- 1) jeżeli polepszenie jakości towarzyszy obniżeniu kosztów, wówczas do efektu obliczonego według wytycznych § 6 należy dodać:
 - a) przyrost średniej ceny zbytu (wynikający z polepszenia jakości) przemnożony przez ilość jednostek wyrobów produkowanych w okresie obliczeniowym, gdy polepszenie jakości wyraża się w polepszeniu struktury gatunkowości produkcji,
 - b) roczną oszczędność u odbiorców (obliczoną przy uwzględnieniu wytycznych § 6), gdy w tym wyraża się polepszenie jakości;
- 2) jeżeli polepszenie jakości towarzyszy przyrostowi produkcji, wówczas:
 - a) obliczenie dokonane według wytycznych § 8 lub § 9 od razu ujmuje przyrost średniej ceny zbytu wynikający z polepszenia jakości (przez odpowiedni wzrost wielkości „P”),
 - b) do efektu obliczonego według wytycznych § 8 lub § 9 należy dodać roczną oszczędność u odbiorców (obliczoną przy uwzględnieniu wytycznych § 6), gdy w tym wyraża się polepszenie jakości;
- 3) dopuszcza się uwzględnienie efektów związanych z polepszeniem jakości albo przez przyrost średniej ceny zbytu (wytyczne zawarte w pkt 1 lit. a) i pkt 2 lit. a) albo przez obliczenie oszczędności u odbiorców (wytyczne zawarte w pkt 1 lit. b) i pkt 2 lit. b). Nie jest możliwe sumowanie efektów obliczonych równocześnie według obu sposobów rachunku.

§ 12. Jeżeli z polepszeniem jakości wiąże się pewien wzrost kosztów produkcji, to:

- 1) w razie polepszenia struktury gatunkowości produkcji należy obliczyć efekt zastosowania projektu wynalazczego według przepisów § 9,
- 2) w razie obniżenia kosztów produkcji lub użytkowania (eksploatacji) u odbiorców — należy od oszczędności uzyskiwanej przez odbiorców, o której mowa w § 10, odjąć sumę zwiększenia kosztów produkcji obliczoną według analogicznych zasad, jak przy rachunku przyrostu akumulacji w efekcie obniżki kosztów (§ 6).

III. Wytyczne co do projektów wynalazczych dotyczących inwestycji centralnych.

§ 13. 1. Efektywność zastosowania projektów wynalazczych, które ze względu na swój charakter i zakres oddziaływania na gospodarkę narodową wymagają wydatkowania poważnych środków inwestycyjnych (inwestycje centralne), należy ustalać za pomocą metod porównawczych określonych w instrukcji Komisji Planowania przy Radzie Ministrów o badaniu ekonomicznej efektywności inwestycji centralnych lub wydawanych na jej podstawie instrukcjach resortowych (branżowych). Celowość zastosowania tego rodzaju projektów wynalazczych powinna być zbadana w oparciu o plan rozwoju danej gałęzi (branży), której projekt dotyczy.

2. Sposób obliczania efektów zastosowania powyższych projektów należy wyprowadzić z wyżej wymienionych metod porównawczych. Efekty te należy w zasadzie określać na podstawie różnicy pomiędzy bazowym wskaźnikiem efektywności a wskaźnikiem obliczonym dla wariantu inwestycyjnego opartego na rozpatrywanym projekcie wynalazczym. Różnicę tę należy przemnożyć przez wielkość produkcji (efekt użytkowy) wynikającą z tego wariantu.

3. Metoda ustalania wskaźników efektywności jest podana w wymienionej wyżej instrukcji Komisji Planowania przy Radzie Ministrów.

§ 14. 1. Według wytycznych § 13 należy również określić efekt zastosowanych projektów wynalazczych wprowadzających ulepszenia do zatwierdzonej dokumentacji projektowej dotyczącej inwestycji centralnych.

2. Stosowanie wytycznych zawartych w § 13 nie jest wymagane w tych przypadkach, gdy ulepszenia w zatwierdzonej dokumentacji są stosunkowo niewielkie i polegają wyłącznie na obniżeniu nakładów inwestycyjnych. Wówczas za efekt zastosowania projektu wynalazczego przyjmuje się oszczędność na nakładach inwestycyjnych przemnożoną przez średnią stawkę amortyzacyjną dotyczącą zaoszczędzonych środków trwałych.

Załącznik do wytycznych dotyczących określenia efektów ekonomicznych stanowiących podstawę do ustalenia wynagrodzenia za projekty wynalazcze.

TABELA DO OBLICZANIA WYNAGRODZENIA ZA PRACOWNICZE WYNAŁAZKI,
WZORY UŻYTKOWE I PROJEKTY RACJONALIZATORSKIE

Suma oszczędności (efekty) w złotych od do		Za wynalazek							
		Wysokość wynagrodzenia (w %/0 od oszczędności i w złotych)							
		w pierwszej jednostce gospodarki społecznej (zakładzie pracy)		w każdej następnej jednostce gospodarki społecznej					
		w %/0 i w zł	wysokość wynagrodzenia w złotych	w %/0 i w zł	wysokość wynagrodzenia w złotych				
	1.000	86%	+	140 zł	najmniej 200 — najwięcej 500	10,8%	+	42 zł	najmniej — najwięcej 150
1.000	— 2.000	30%	+	200 „	500 — 800	9%	+	60 „	150 — 240
2.000	— 5.000	23%	+	340 „	800 — 1.490	6,9%	+	102 „	240 — 447
5.000	— 10.000	16%	+	690 „	1.490 — 2.290	4,8%	+	207 „	447 — 687
10.000	— 20.000	14%	+	890 „	2.290 — 3.690	4,2%	+	267 „	687 — 1.107
20.000	— 50.000	10,7%	+	1.550 „	3.690 — 6.900	3,21%	+	465 „	1.107 — 2.070
50.000	— 100.000	8%	+	2.800 „	6.900 — 10.800	2,4%	+	840 „	2.070 — 3.240
100.000	— 200.000	6,4%	+	4.400 „	10.800 — 17.200	1,92%	+	1.320 „	3.240 — 5.160
200.000	— 500.000	5%	+	7.200 „	17.200 — 32.200	1,5%	+	2.160 „	5.160 — 9.660
500.000	— 1.000.000	4%	+	12.200 „	32.200 — 52.200	1,2%	+	3.660 „	9.660 — 15.660
1.000.000	— 2.000.000	3%	+	22.200 „	52.200 — 82.200	0,9%	+	6.600 „	15.660 — 24.660
2.000.000	— 5.000.000	2,5%	+	32.000 „	82.200 — 157.000	0,75%	+	9.600 „	24.660 — 47.100
5.000.000	— 10.000.000	1,8%	+	67.200 „	157.000 — 247.200	0,54%	+	20.160 „	47.100 — 74.160
ponad	10.000.000	1,5%	+	97.200 „	247.200 —	0,45%	+	29.160 „	74.160 —

Ale nie więcej niż 500.000 zł (łącznie)

Suma oszczędności (efekty) w złotych od do		Za wzory użytkowe i projekty racjonalizatorskie							
		Wysokość wynagrodzenia (w %/0 od oszczędności i w złotych)							
		w pierwszej jednostce gospodarki społecznej (zakładzie pracy)		w każdej następnej jednostce gospodarki społecznej					
		w %/0 i w zł	wysokość wynagrodzenia w złotych	w %/0 i w zł	wysokość wynagrodzenia w złotych				
	2.000	17%	+	110 zł	najmniej 200 — najwięcej 450	5,1%	+	33 zł	najmniej — najwięcej 135
2.000	— 5.000	12,5%	+	200 „	450 — 825	3,75%	+	60 „	135 — 248
5.000	— 10.000	9,5%	+	350 „	825 — 1.300	2,83%	+	105 „	248 — 390
10.000	— 20.000	7%	+	600 „	1.300 — 2.000	2,1%	+	180 „	390 — 600
20.000	— 50.000	5,5%	+	900 „	2.000 — 3.650	1,65%	+	270 „	600 — 1.095
50.000	— 100.000	4,1%	+	1.600 „	3.650 — 5.700	1,23%	+	480 „	1.095 — 1.710
100.000	— 200.000	3,5%	+	2.200 „	5.700 — 9.200	1,05%	+	660 „	1.710 — 2.760
200.000	— 500.000	2,6%	+	4.000 „	9.200 — 17.000	0,78%	+	1.200 „	2.760 — 5.100
500.000	— 1.000.000	2%	+	7.000 „	17.000 — 27.000	0,6%	+	2.100 „	5.100 — 8.100
1.000.000	— 2.000.000	1,5%	+	15.000 „	27.000 — 41.000	0,45%	+	3.300 „	8.100 — 12.300
2.000.000	— 5.000.000	1,3%	+	19.000 „	41.000 — 94.000	0,45%	+	5.700 „	12.300 — 28.200
5.000.000	— 10.000.000	1,1%	+	29.000 „	94.000 — 129.000	0,3%	+	8.700 „	28.200 — 38.700
ponad	10.000.000	0,7%	+	59.000 „	129.000 —	0,21%	+	17.700 „	38.700 —